BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 9 juni 1972

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het E.E.G.-Verdrag (IV/26.813 — Raymond-Nagoya)

(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)

(72/238/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962 (1), en met name op de artikelen 2 en 4,

Gezien de omstandigheid dat het te Lörrach (Baden) gevestigde bijkantoor van de Franse commanditaire vennootschap A. Raymond, Grenoble, op 12 maart 1970 betreffende een met de vennootschap Nagoya Rubber Co. Ltd. te Nagoya (Japan) gesloten licentieovereenkomst overeenkomstig artikel 2 van Verordening nr. 17 een verzoek tot afgifte van een negatieve verklaring heeft ingediend alsmede overeenkomstig artikel 4 van deze verordening een aanmelding heeft gedaan,

Gezien de bekendmaking van het essentiële gedeelte van het verzoek conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 144 van 5 december 1970,

Gezien het door het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities overeenkomstig artikel 10 van Verordening nr. 17 op 21 januari 1972 uitgebrachte advies,

I

Overwegende dat het bovengenoemd bijkantoor (hierna Raymond te noemen) op 30 december 1968 met de Japanse vennootschap Nagoya Rubber Co. Ltd., (hierna Nagoya te noemen) voor de duur van 10 jaar een licentieovereenkomst heeft gesloten die het volgende bevat :

Nagoya verkrijgt het recht in Japan met toepassing van het Raymond-procédé bevestigingselementen van plastic te vervaardigen, die door Raymond werden ontwikkeld en die in de auto-industrie worden gebruikt (klinknagels, moeren, sierstripkrammen, kabelklemmen, tapijtdrukkers, stoppen, expansieklinknagels, triangelkrammen, bevestigingsonderdelen voor portierbekleding en andere speciale bevestigingskrammen) alsmede het recht deze in Japan, Korea, Formosa, Continentaal China en op de Philippijnen te verkopen.

Indien de contractprodukten worden ingebouwd in onderdelen van Japanse auto's of in carosserieën van in Japan of de andere verkoopgebieden door Japanse of vreemde ondernemingen gefabriceerde wagens, mogen zij in welk land ter wereld dan ook uitgevoerd worden met deze onderdelen of met deze gemonteerde wagens.

Raymond heeft zich verbonden geen andere licentie aan andere ondernemingen op het contractgebied te verlenen.

De door Raymond voor de vervaardiging van bevestigingselementen van kunstmatige plastiek-stof ontwikkelde techniek bestaat uit het gecombineerde gebruik van diverse octrooien en gebruiksmodellen alsmede van de know-how van Raymond. Het gaat hier met name om 35 in Duitsland gedeponeerde octrooien of gebruiksmodellen die in Frankrijk slechts voor een gering gedeelte, in de andere landen van de gemeenschappelijke markt helemaal niet, maar in Japan daarentegen alle volledig beschermd zijn. De know-how van Raymond betreft speciaal de ervaringen bij de keuze van het materiaal, bij de vervaardiging van gereedschap en installaties voor de vervaardiging van de bevestigingselementen, bij de keuze van de spuitmachines en ervaringen met de exploitatie en het gebruik van bevestigingselementen bij de montage.

Partijen zijn overeengekomen dat Raymond geen verantwoordelijkheid draagt voor de geldigheid van genoemde industriële eigendomsrechten en dat Nagoya gedurende de looptijd van de overeenkomst in geen geval de geldigheid van één van deze industriële eigendomsrechten mag betwisten.

Nagoya moet al het nodige doen om de door haar vervaardigde contractprodukten te doen beantwoorden aan de kwaliteitsnormen van de door Raymond in Frankrijk en Duitsland vervaardigde produkten. Nagoya moet als garantie voor de naleving van de kwaliteitsnormen van de contractprodukten toestaan dat op haar contractprodukten en de door haar toegepaste fabricagemethoden door Raymond een zekere kwaliteitscontrole wordt toegepast.

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1972, blz. 204/62.

Partijen zijn verplicht elkander wederzijds alle verbeteringen of wijzigingen mede te delen die zij gedurende de looptijd van de overeenkomst aan de techniek van Raymond aanbrengen.

Indien Raymond op dergelijke door haar ontwikkelde verbeteringen of wijzigingen octrooi zou verkrijgen moet hierop voor het Japanse gebied allereerst een exclusieve licentie aan Nagoya worden aangeboden, die het aanbod kan aanvaarden of afslaan.

Eventuele door Nagoya ontwikkelde verbeteringen of wijzigingen in de Raymond-techniek, voor zover het niet-octrooieerbare technische noviteiten betreft, dienen eigendom te worden van Raymond. Nagoya dient, voor zover zij op deze verbeteringen of wijzigingen octrooi verkrijgt, aan Raymond een niet-exclusieve licentie te verlenen.

Indien Nagoya gedurende de looptijd van de overeenkomst, buiten de Raymond-techniek om, uitvindingen op het terrein van bevestigingselementen van plastic of plastic met metaal zou doen en buiten Japan aanvragen zou indienen voor octrooien, gebruiksmodellen of siermodellen, is zij verplicht aan Raymond gedurende de looptijd van de overeenkomst een hierop betrekking hebbende niet-exclusieve licentie te verlenen.

Op grond van de vroegere redactie van de licentieovereenkomst was Nagoya verplicht om eventueel door haar ontwikkelde verbeteringen of wijzigingen in de Raymond-techniek in eigendom aan Raymond af te staan en deze een exclusieve licentie te verlenen op octrooien, gebruiksmodellen of siermodellen die Nagoya voor uitvindingen buiten de Raymond-techniek om zou verkrijgen op het terrein van bevestigingselementen buiten Japan. Partijen hebben op verzoek van de Commissie deze verplichting in de hierboven genoemde zin gewijzigd.

Nagoya mag de haar in de met Raymond gesloten overeenkomst toegekende rechten niet geheel of gedeeltelijk overdragen en geen sublicenties verlenen.

Indien het totale bedrag van de te betalen licentierechten na 1 mei 1971 gedurende een periode van één jaar niet een bepaald minimumbedrag zou bereiken, wordt de exclusieve licentie automatisch vervangen door een gewone licentie, en dan is Raymond gerechtigd voor de vervaardiging en de verkoop van contractprodukten in Japan andere licenties te verlenen aan Japanse fabrikanten.

Indien Raymond in dit geval aan een andere licentienemer gunstiger gebruiksvoorwaarden zou toekennen dan aan Nagoya, dan is Raymond verplicht Nagoya dezelfde voorwaarden toe te kennen.

Overwegende dat Raymond in de gemeenschappelijke markt de belangrijkste fabrikant is van bevestigingselementen van plastic ; dat hij voor dit produkt in Duitsland een groter marktaandeel bezit dan alle andere fabrikanten te zamen ;

Overwegende dat Nagoya, in welker kapitaal de Japanse automobielfabrikant Toyota een meerderheidsbelang bezit, de belangrijkste leverancier is voor toelevering aan de Japanse automobielindustrie ; dat dit bedrijf, behalve de hierboven genoemde contractprodukten, onder andere remvoeringen, autobanden en bekledingsmateriaal voor automobielen vervaardigt ;

Overwegende dat bij de Commissie naar aanleiding van de bekendmaking van het essentiële gedeelte van het verzoek van de zijde van derden geen opmerkingen zijn binnengekomen ;

II

Overwegende dat de verzochte negatieve verklaring overeenkomstig artikel 2 van Verordening nr. 17 kan worden afgegeven indien de Commissie vaststelt dat er op grond van de haar bekende gegevens voor haar geen aanleiding bestaat krachtens artikel 85, lid 1, van het E.E.G.-Verdrag op te treden tegen de tussen Raymond en Nagoya gesloten licentieovereenkomst ;

Overwegende dat volgens artikel 85, lid 1, van het E.E.G.-Verdrag onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst ;

Overwegende dat door de licentieovereenkomst Raymond aan Nagoya het recht toekent de industriële eigendomsrechten die tot de Raymond-techniek behoren uit te oefenen ;

Overwegende dat de rechthebbende van een industrieel eigendomsrecht het exclusieve recht heeft de produkten die onder het industrieel eigendomsrecht vallen te vervaardigen ; dat hij bij licentie het gebruik van de uit het industrieel eigendomsrecht voortvloeiende rechten voor een bepaald grondgebied kan overdragen ; dat bepalingen in licentieovereenkomsten die de uitoefening van deze eigendomsrechten regelen, onder het verbod van artikel 85, lid 1, kunnen vallen, wanneer zij ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de gemeenschappelijke markt wordt beperkt of vervalst ; dat, wat dit betreft de volgende bepalingen van de licentieovereenkomst moeten onderzocht worden :

1. De *exclusiviteit* die bestaat uit de verplichting van Raymond het recht voor de vervaardiging en de verkoop van contractprodukten en, eventueel een octrooilicentie voor vervolmakingsuitvindingen die ze zou verkrijgen, slechts aan Nagoya toe te kennen.

Wanneer de licentiegever zich verbindt het gebruik van zijn exclusieve rechten op een bepaald grondgebied tot één enkele onderneming te beperken en wanneer hij daardoor aan deze onderneming als enige het recht overdraagt op exploitatie van de industriële eigendomsrechten en op de mogelijkheid andere ondernemingen het gebruik daarvan te verbieden, dan verliest hij de mogelijkheid met andere aanvragers van een dergelijke licentie overeenkomsten af te sluiten. Onder bepaalde omstandigheden kan derhalve een exclusieve licentie een beperking van de mededinging betekenen, die onder het verbod van artikel 85, lid 1, valt. Dit is hier niet het geval, aangezien het aan Nagoya verleende exclusieve recht voor de vervaardiging en de verkoop de mededingingssituatie binnen de gemeenschappelijke markt niet aantast, omdat er slechts potentiële concurrenten op de markt in het Verre Oosten worden uitgeschakeld, die evenmin als Nagoya in staat zouden zijn de contractprodukten naar de gemeenschappelijke markt te leveren om de hierna onder nr. 2 uiteengezette redenen ;

2. Het voor Nagoya geldende *verbod*, dat voortvloeit uit de beperking van haar verkoopgebied, *om* de door haar met gebruikmaking van de Raymondtechniek gefabriceerde bevestigingselementen naar landen buiten het verkoopgebied — dus ook naar de gemeenschappelijke markt — *uit te voeren*.

Aangezien het uitvoerverbod hier aan een Japanse onderneming betreffende zeer bijzondere produkten werd opgelegd, dient te worden onderzocht of dit verbod merkbare invloed op de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt kan uitoefenen.

Het uitvoerverbod betreft alleen de bevestigingselementen als zodanig, daar deze produkten na inbouw in montageonderdelen van Japanse motorrijtuigen of in carosserieën van automobielen die door Japanse of buitenlandse ondernemingen in Japan of het resterende verkoopgebied worden vervaardigd, met deze montageonderdelen resp. afgewerkte motorrijtuigen naar de Lid-Staten van de gemeenschappelijke markt mogen worden uitgevoerd.

De elementen, die worden gebruikt voor de bevestiging van accessoires in automobielcarrosserieën zijn geen standaardprodukten die door een willekeurig aantal automobielfabrikanten voor hun verschillende modellen kunnen worden gebruikt, daar zij bestemd zijn voor een zeer speciaal model van een automobielfabrikant en slechts na een speciale bestelling van de klant op grond van speciale technische eisen van het betreffende model worden vervaardigd.

De produktie geschiedt in lange en nauwe samenwerking met de onderneming die de bestelling heeft geplaatst ; de voor een nieuw automodel benodigde bevestigingselementen moeten eerst worden ontwikkeld, alvorens met de produktie van dit model kan worden begonnen ; dit aan de produktie voorafgaande stadium, dat soms twee jaar in beslag kan nemen, loopt vanaf het eerste ontwerp van de bevestigingselementen via de vervaardiging van de nodige produktie-installaties tot aan de vervaardiging van een prototype waarop in testwagens talloze proefnemingen worden toegepast ; aangezien voor deze ontwikkeling een veelvuldig en nauw contact nodig is met de betreffende automobielfabrikant en aangezien voor ieder automodel wel 25 verschillende typen moeten worden ontwikkeld, zal Nagoya ongetwijfeld op bijna onoverkomelijke moeilijkheden stuiten indien zij bevestigingselementen zou willen vervaardigen voor de automobielindustrie in de gemeenschappelijke markt.

In die omstandigheden zou een automobielfabrikant in de E.E.G. nauwelijks tot een dergelijke moeilijke samenwerking met een Japans bedrijf bereid zijn, aangezien de noodzakelijke bevestigingselementen in de gemeenschappelijke markt eenvoudiger en sneller kunnen worden ontwikkeld ; een motief hiervoor is in ieder geval niet duidelijk, aangezien dezelfde produkten binnen de E.E.G. zonder moeilijkheden van Raymond kunnen worden betrokken en behalve Raymond in de gemeenschappelijke markt nog veel andere fabrikanten van bevestigingselementen werkzaam zijn.

Aangezien de leverantie van de door Nagoya onder licentie van Raymond vervaardigde bevestigingselementen in de gemeenschappelijke markt weinig waarschijnlijk is, kan het aan Nagoya opgelegde verbod om deze produkten naar de Lid-Staten van de E.E.G. uit te voeren in dit geval met name wegens hun bijzondere aard geen merkbare gevolgen hebben voor de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt.

3. De aan Nagoya opgelegde verplichting om gedurende de looptijd van de overeenkomst de geldigheid van de industriële eigendomsrechten van Raymond, die onderwerp zijn van de licentieovereenkomst, niet te betwisten.

In principe, brengt zulk een *clausule van niet-betwisting* een beperking van de handelingsvrijheid van de licentiehouder met zich mee, welke niet tot het wezen zelf van het industriële eigendomsrecht behoort, want zij ontneemt de licentiehouder de mogelijkheid de geldigheid van de overeenkomst te bestrijden om de licentierechten te verminderen en zekere beperkingen op te heffen, waardoor zijn positie als concurrent sterker zou worden en de positie van derde ondernemingen die geïnteresseerd zijn bij de vervaardiging van het onder de licentie vallende produkt en de positie van de consument beter zou worden.

Nagoya zou door bestrijding van de in Japan beschermde industriële eigendomsrechten van Raymond, aangezien uitvoer van de contractprodukten naar de gemeenschappelijke markt om hierboven uiteengezette redenen niet in aanmerking komt, haar

concurrentiepositie alleen in het Verre Oosten kunnen versterken en de positie van concurrerende derde ondernemingen en van consumenten zou uitsluitend op de markt in het Verre Oosten worden verbeterd, zonder dat zich repercussies zouden voordoen bij de aanbod- en vraagzijde binnen de gemeenschappelijke markt.

Bovendien zou Nagoya slechts geïnteresseerd zijn in de betwisting van rechten van industriële eigendom welke Raymond in Duitsland bezit, indien zij het voornemen had een produktie in Europa ter hand te nemen ; maar deze mogelijkheid is voor de duur van de overeenkomst niet aannemelijk , want Nagoya is met name aan de Japanse autofabrikant Toyota verbonden, die geen belang heeft dat zijn dochteronderneming aan haar Europese concurrenten bevestigingselementen zou leveren. Het is daarom weinig waarschijnlijk dat, indien de clausule van niet-betwisting niet bestond, Nagoya de rechten van industriële eigendom welke Raymond in Europa bezit zou bestrijden.

4. De verplichting van Nagoya om de kwaliteitsnormen van de contractprodukten na te leven en bepaalde *kwaliteitscontroles* door Raymond toe te staan.

De kwaliteitscontrole is onontbeerlijk voor een doelmatige exploitatie van de uitvinding en van de know-how en is in zoverre toelaatbaar.

5. De verplichting van de partijen om elkander wederzijds alle verbeteringen of wijzigingen in verband met de Raymond-techniek mede te delen die zij gedurende de looptijd van de overeenkomst aanbrengen.

Deze *uitwisseling van informatie* is bedoeld om de mededeling van ervaringen bij de toepassing van de octrooien, de know-how en de gebruiksmodellen te waarborgen. Zij maakt deel uit van de bij overeenkomst vastgelegde exploitatie van de industriële eigendomsrechten en van de know-how levert geen beperking van de mededinging op als bedoeld in artikel 85, lid 1.

6. De verplichting van Nagoya om Raymond op eventuele octrooien voor *verbeteringen of wijzigingen* in de Raymond-techniek of op octrooien, gebruiksmodellen of siermodellen die Nagoya buiten Japan zou krijgen voor uitvindingen buiten de Raymond-techniek ten aanzien van bevestigingselementen, een *niet-exclusieve licentie* te verlenen.

De verplichting tot verlening van een niet-exclusieve licentie in beide gevallen zou Nagoya niet beletten voor haar eventuele industriële eigendomsrechten binnen de gemeenschappelijke markt aan andere ondernemingen dan Raymond een licentie te verlenen. Dit was niet het geval volgens de vroegere versie van de licentieovereenkomst welke bepaalde dat de door Nagoya aangebrachte verbeteringen in de Raymond-techniek het eigendom moesten worden van Raymond en dat Nagoya verplicht was Raymond op industriële eigendomsrechten voor parallelle uitvindingen een exclusieve licentie te verlenen ;

Overwegende dat onder deze omstandigheden de Commissie op grond van de haar bekende gegevens thans niet mag veronderstellen dat de licentieovereenkomst er toe strekt of ten gevolge heeft dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst in de zin van artikel 85, lid 1, van het E.E.G.-Verdrag ; dat derhalve aan één van de voorwaarden voor de toepassing van dit voorschrift niet is voldaan zodat de verzochte negatieve verklaring kan worden verleend, zonder dat nader behoeft te worden onderzocht of de licentieovereenkomst de handel tussen Lid-Staten ongunstig kan beïnvloeden,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Er bestaat voor de Commissie op grond van de haar bekende gegevens geen aanleiding om krachtens artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap op te treden tegen de huidige versie van de op 30 december 1968 tussen het bijkantoor van A. Raymond, te Lörrach (Baden) en Nagoya Rubber Co. Ltd, te Nagoya (Japan) gesloten octrooi-licentieovereenkomst.

Artikel 2

Deze beschikking is gericht tot het te Lörrach (Baden) gevestigde bijkantoor van de commanditaire vennootschap A. Raymond, Grenoble.

Gedaan te Brussel, 9 juni 1972.

Voor de Commissie

De Voorzitter

S. L. MANSHOLT